

Як зробити антикорупційний контроль органів самоврядування доступним кожному мешканцю

Методичні рекомендації

Прояви корупції у самоврядуванні

Надання незаконних переваг

Надання незаконних переваг фізичним або юридичним особам під час підготовки і прийняття нормативно-правових актів чи рішень.

Приховування інформації

Відмова фізичним та юридичним особам в інформації, надання якої передбачено правовими актами, умисне затримувannya її, надання недостовірної чи неповної інформації.

Порушення у закупівлях

Сприяння, використовуючи своє службове становище, фізичним і юридичним особам – учасникам процедур закупівель, у досягненні перемоги всупереч вимогам законодавства.

Порушення у адмініструванні комунальними ресурсами

Сприяння, використовуючи своє службове становище, фізичним і юридичним особам у викупі, оренді комунальних земель та майна з метою одержання за це матеріальних благ.

Чому сьогодні складно громадянськості контролювати органи влади

Використання загальних норм законодавства при адмініструванні обмеженими комунальними ресурсами

Норми Земельного кодексу, які реалізувати без місцевих програм не можливо

Громадянин України може отримати в будь-якому населеному пункті в приватну власність безкоштовно:

Ділянку для (у селах – не більше 0,25 гектара, в селищах – не більше 0,15 гектара, в містах – не більше 0,10 гектара);

Ділянку для ведення особистого селянського господарства (до 2 га);

Ділянку для ведення фермерського господарства (в розмірі земельної частки (паю));

Ділянку для ведення садівництва (до 0,12 га);

Ділянку для індивідуального дачного будівництва (до 0,10 га);

Ділянку для будівництва індивідуальних гаражів (не більше 0,01 га).

Чому сьогодні
складно
громадськості
контролювати
органи влади

**В чому полягає проблема
моніторингу виділення земель**

**Неможливо виконати прямі норми законодавства
безкоштовного виділення земель для всіх
бажаючих, отже хтось на себе має взяти роль
регулятора цих відносин.**

**Якщо немає чітко виписаних «правил гри» у формі
місцевих програм, то регулювання відносин беруть
на себе чиновники та депутати, які можуть одним
дозволяти, а іншим відмовляти, що і породжує
корупцію та ускладнює моніторинг громадськістю.**

Чому сьогодні
складно
громадськості
контролювати
органи влади

Як впливає закритість влади на
можливість її контролю зі сторони громади

Несвоєчасне оприлюднення проектів рішень та самих рішень усуває вплив громадськості на їх прийняття. Відсутність в регламентах та положеннях органів самоврядування порядку участі представників громади дозволяє чиновникам та депутатам керуватись загальними нормами законодавства і трактувати їх як заманеться. Відсутність публічних механізмів врегулювання конфлікту інтересів створює умови для надання незаконних переваг посадовцям та членам їх родин, ускладнює моніторинг членами громади.

Чому сьогодні
складно
громадськості
контролювати
органи влади

Не оприлюднення
проектів рішень у
передбачені
законом терміни,
перешкоджає
впливу громади
на їх прийняття

Норми прозорості та відкритості, яких недотримуються органи влади

Проекти рішень мають бути оприлюднені на офіційному сайт органу самоврядування.

Проекти рішень ради мають оприлюднюватись не пізніше 20 робочих днів до дати їх розгляду.

Рішення органу місцевого самоврядування оприлюднюються не пізніше 5 робочих днів з дня його прийняття.

Засідання постійних комісій ради є відкритими для громадян.

В положеннях про комісії має бути виписаний порядок безперешкодного доступу громадян на засідання постійних комісій ради.

В положення мають бути включені норми, які визначають порядок оприлюднення протоколів, висновків, та рекомендацій постійних комісій ради.

Має бути постійна комісія ради на яку будуть покладені функції контролю щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Чому сьогодні
складно
громадськості
контролювати
органи влади

**Проблеми розгляду документів та надання
послуг органами самоврядування**

Відсутність чітко прописаних процесів та процедур розгляду звернень, прийняття рішень та відповідальності осіб за неякісну діяльність.

Складні процедури отримання послуг, які передбачають відвідання громадянином значної кількості інстанцій, подання великої кількості документів, отримання різноманітних погоджень, висновків, тощо.

Тривалі терміни надання багатьох адміністративних послуг. Рідко суб'єкти надання адміністративних послуг намагаються вирішувати справу оперативно, і рішення переважно приймається в останні дні відведеного законодавством терміну.

Окремі службовці досі сприймають свою посаду як мандат на «керування» і не відчують морального зобов'язання перед платниками податків, які утримують адміністративний апарат.

Організація
роботи
Ради та її
виконавчих
органів

Наведення порядку у діяльності органів самоврядування дозволить зробити антикорупційний моніторинг доступним кожному мешканцю :

**Необхідно запровадити у
самоврядуванні:**

- 1. Програмний метод управління ресурсами.**
- 2. Норми законодавства з відкритості та прозорості у регламенти, положення ради, інші нормативні документи ради.**
- 3. Систему управління якістю надання публічних послуг.**

Програмний метод адміністрування комунальними ресурсами

Що треба зробити:

Мета запровадження: Конкретизувати дію законодавства в умовах обмежених ресурсів з метою розвитку території та розв'язання актуальних проблем міста, селища, села.

Запровадити програми управління ресурсами:

- **Земля:** Програми індивідуального житлового будівництва, садівництва, тощо з вказанням алгоритмів подання та проходження документів;
- **Комунальне майно:** Програма приватизації та програма оренди з прописаними розмірами орендних ставок і правилами їх отримання;
- **Торгівля:** Програма розвитку торгівлі та громадського харчування з зонами та правилами розміщення об'єктів, МАФів, тощо;
- **Бюджет:** Програми формування видаткової частини бюджету за участю громади-«Партиципальний бюджет», тощо;

Програмний метод адміністрування комунальними ресурсами

Правові підстави:

1. **Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».**
2. **Закон України «Про державні цільові програми».**
3. **Постанова КМУ від 31 січня 2007 р. № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм.**
4. **Наказ Міністерства економіки України від 4.12.2006 № 367 «Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання».**

Програмний метод адміністрування комунальними ресурсами

Що отримаємо після впровадження:

1. Спрощені механізми прийняття рішень органами самоврядування за рахунок прописання чітких алгоритмів дій.
2. Зростає швидкість і якість діяльності постійних комісій та сесійних засідань ради, виконкому, так як розгляд проектів рішень зводиться до перевірки на відповідність цільовим програмам.
3. Суттєво зменшуються можливості до необґрунтованих відмов або до прийняття корупційних рішень.
4. Значно спрощуються можливості моніторингу громадськістю дій органів влади, адже перевірка зводитиметься до відповідності проектів рішень алгоритмам прописаним у програмах.

Прозорість,
відкритість та
ефективність
органів влади

Що треба зробити:

Прийняти пакет документів «Ефективна рада», який включає в себе принципи прозорості, відкритості та ефективності органів самоврядування :

- 1. Регламент місцевої ради.**
- 2. Типові зміни до регламенту виконавчого комітету місцевої ради.**
- 3. Положення про постійні депутатські комісії місцевої ради.**
- 4. Положення про помічника-консультанта депутата місцевої ради.**
- 5. Положення про місцеві ініціативи.**
- 6. Типовий порядок інформування про діяльність комунальних підприємств.**
- 7. Положення про електронні петиції.**
- 8. Положення про громадські слухання.**
- 9. Типові зміни до статуту територіальної громади.**

Прозорість,
відкритість та
ефективність
органів влади

10. Порядок звітування голови громади, виконавчих органів, постійних комісій та депутатів місцевої ради.
11. Положення про консультації з громадськістю.
12. Положення про порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
13. Положення про загальні збори громадян за місцем проживання.
14. Положення про громадський бюджет участі
15. Порядок проведення конкурсу проектів громадських організацій, ОСН та ОСББ.
16. Положення про наглядову раду комунальних підприємств.
17. Положення про консультативно-дорадчі органи при місцевій раді.
18. Регламент виконавчого комітету.

*Рекомендації Інституту політичної освіти.
Зразки документів за посиланням:<http://bit.ly/20R4ojq>*

Прозорість,
відкритість та
ефективність
органів влади

Правові підстави:

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації».
2. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів».
3. Закон України «Про здійснення державних закупівель».
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних».
5. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції».

Прозорість,
відкритість та
ефективність
органів влади

Що отримаємо після впровадження:

1. **Оприлюднення проектів, рішень, протоколів засідань, висновків, рекомендацій у встановлені терміни, забезпечить доступ громаді до інформації.**
2. **Регламенти діяльності органів самоврядування та посадових осіб.**
3. **Доступ громадян на засідання органів влади.**
4. **Порядок звітності посадових осіб та органів самоврядування.**
5. **Участь громадськості у розподілі бюджету, контролю за комунальними підприємствами.**
6. **Спрощення моніторингу за діями органів влади внаслідок прийняття чітких правил і алгоритмів взаємодії з громадськістю.**

Система
управління
якістю надання
публічних
послуг

Мета:

Метою впровадження суб'єктами місцевого самоврядування систем управління якістю відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2008 є надання якісних послуг населенню, що відповідно повинно сприяти:

- **підвищенню рівня якості послуг;**
- **підвищенню ефективності діяльності;**
- **покращенню іміджу муніципальних установ;**
- **збільшенню керованості, гнучкості, здатності більш ефективно розв'язувати нагальні проблеми місцевих громад.**

Система управління якістю надання публічних послуг

Принципи управління якістю:

- 1. ОРІЄНТАЦІЯ НА ЗАМОВНИКА.** Організації залежать від своїх замовників і тому мають розуміти поточні й майбутні потреби замовників, виконувати їхні вимоги та прагнути до перевищення їхніх очікувань.
- 2. ЛІДЕРСТВО.** Керівники встановлюють єдність призначення та напрямів діяльності організації. Їм треба створювати та підтримувати таке внутрішнє середовище, в якому працівники можуть бути цілком залучені до досягнення цілей, поставлених перед організацією.
- 3. ЗАЛУЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ.** Працівники на всіх рівнях становлять основу організації, і їхнє

Система управління якістю надання публічних послуг

Принципи управління якістю:

цілковите залучення дає змогу використовувати їхні здібності на користь організації.

4. ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД. Бажаного результату досягають ефективніше, якщо діяльністю та

пов'язаними з нею ресурсами керують як процесом.

5. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ. Визначення й розуміння взаємопов'язаних процесів та управління

ними як системою допомагає організації

результативно та ефективно досягати цілей.

6. ПОСТІЙНЕ ПОЛІПШЕННЯ. Постійне поліпшення

загальних показників діяльності організації

треба вважати незмінною ціллю організації.

Система
управління
якістю надання
публічних
послуг

Принципи управління якістю:

7. ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА ПІДСТАВІ ФАКТІВ.

Ефективні рішення приймають на підставі аналізування даних та інформації.

8. ВЗАЄМОВИГІДНІ СТОСУНКИ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.

Організація та її постачальники є взаємозалежними, і взаємовигідні стосунки підвищують спроможність обох сторін створювати цінності.

Органи місцевого самоврядування несуть повну відповідальність за якість послуг, які надаються, оскільки основною метою їх існування є задоволення потреб громади, яка відповідно обирає своїх уповноважених представників до депутатського складу органу самоврядування

Система
управління
якістю надання
публічних
послуг

Правові підстави:

1. **ДСТУ ISO 9000:2007 «Системи управління якістю. Основні положення та словник».**
2. **ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги».**
3. **ДСТУ ISO 9004:2001 «Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності».**
4. **ДСТУ ISO 19011:2003 «Настанови щодо здійснення аудитів систем управління якістю та/чи навколишнім середовищем».**
5. **ДСТУ-П IWA 4:2009 «Системи управління якістю – Настанови щодо впровадження ISO 9001:2008 в суб'єктах місцевого самоврядування».**

Система
управління
якістю надання
публічних
послуг

Що отримаємо після впровадження:

- 1. Підвищення якості послуг для споживачів.**
- 2. Зменшення неефективних витрат бюджетних коштів, усунення робіт, що не створюють цінностей.**
- 3. Підвищення прозорості діяльності.**
- 4. Зменшення кількості помилок.**
- 5. Покращення гнучкості та керованості організації.**
- 6. Зменшення кількості внутрішніх конфліктів.**
- 7. Покращення іміджу установи.**
- 8. Створення основи для збереження та передачі організаційних знань.**
- 9. Зниження рівня корупції.**

Джерела інформації

Допоможе у реалізації:

1. Система управління якістю при наданні муніципальних послуг
[http://www.undp.org.ua/files/ua_47138PROON-2012-Analit\(last\).pdf](http://www.undp.org.ua/files/ua_47138PROON-2012-Analit(last).pdf)
2. Базовий пакет документів «Ефективна рада» розроблений Інститутом політичної освіти
<http://bit.ly/20R4ojq>
3. Надання адміністративних послуг у муніципальному секторі
<http://www.auc.org.ua/sites/default/files/5adminbwww eb.pdf>
4. Основи розробки місцевих цільових програм
http://oblghk.odessa.gov.ua/files/gupri_portal/docs/Ecology/osnmzp.pdf
5. Інструменти впливу громадян на місцеву владу
<http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/Pro-tviy-vpliiv-na-vladu.pdf>

Громадське об'єднання товариство «Юрій Дрогобич»

Тел. +380 67 674 25 01
www.drohobych.com.ua
ngodrohobych@gmail.com

Рекомендації видано за підтримки Програмної ініціативи «Демократична практика» Міжнародного фонду «Відродження». Позиція Міжнародного фонду «Відродження» може не співпадати з думкою автора.

РОЗІРВИ ЛАНЦЮГ КОРУПЦІЇ

Проект
«Моніторингови
й комітет з
раннього
попередження
корупції»